

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt. negyedévre 2 frt. 50 kr., egy hónapra 1 frt.
Megjelenik mindennap,
vasárnap kivételével.

A szerkesztésért felelős a kiadó laptulajdonos,
Kutasi Imre.
Szerkesztő:
Katona Imre.

Szerkesztőség: Nagy-Hatvan utca 1864. sz. Dr. Dusóczky ház
Kiadóhivatal: Nagytemplom-tér, 318. sz. Sz. Nagy Károly ház
Hirdetések a legmérsékeltebb árszámítás mellett jövetnek fel
Egyes szám 4 kr.

Válságos idők.

Debreczen, nov. 8.

Hetek óta folyton kormányválságról van szó. Arról, hogy a Szapáry-kabinet azért, mert szabadelvű törekvésének gátat vetett a felség, lemond és helyet ad egy másik kormánynak, mely majd engedelmeket fog tenni; mely, ha beleilleszkedik az irigyelt piros bársonyszékbe, olyan formákban fogja a népképviselőt és az urak háza elé terjeszteni a szabadelvű eszmék követelte szükséges reformokat, melyek majd se hús, se hal lesznek.

Nagyon szépen kidolgozott, fényesen kiállított aranyhidat az, melyen Szapáry Gyula gróf a kormány vezetésétől visszalép; mert az tagadhatlan és bármiképp erősködő is bizonyos töredék a mellett, hogy Szapáry állása szilárd, a kormánypárti lapok nagy része, burkoltan bár, de mégis határozottan beismeri, hogy a kormány már legközelebb beálló válság előtt áll.

A képviselőház tegnapi ülésén folyt tárgyalások, ha nem nyújtják is világos képét a mai zavart helyzetnek, mégis sejtetni engedik, hogy igenis, olyan válság előtt állunk, melyből a helyzetnek tisztán kell kikerülnie; ellenkező esetben kockára van téve állami önállóságunk, nemzetiségünk; kockára van téve ez esetben életképességünk és modern voltunk. Lennénk konzervatív, hogy úgy mondjuk: barbár magyarok a külföld előtt, mely

különben is mostohán szeret elbánni velünk.

Ha nem gyökereznek mélyen a mi szívünkben az a szent meggyőződés, hogy a felség, ez az atyai szeretettel uralkodó, népei szeretetét és hódolatát élvező király sokkal szabadelvűbb, semminthogy személyében ellene állna az ország haladásának, kétségbe kellene esnünk jövőnk, sorsunk fölött: vajh mi lesz belőlünk?!

Igy azonban, a szépen megalkotott, fényes frázisokkal kiczifrázott aranyhid csak ürügy; olyan gyöngé architektúrával van megáldva, hogy, mire átvonul rajta rövid napok múlva Szapáry, össze fog az mögötte omlani és lehetetlenné teszi részére, hogy azon visszatérjen.

Gyöngé egyénisége az, mely őt visszavonulásra kényszerítette; annyi alapos ok szól a mellett, hogy Szapárynak vissza kell vonulnia a közpályáról, hogy az a gyöngédtelesség, melylyel a felség magas személyét tolta előtérbe, olyan gyöngé ürügy, mely éppen működéséhez illő. Nem illik rosz szavakkal elparentálni a halottat; nem is czélunk, hogy Szapáry gróf gyöngéségeit részletezzük. Inगत kapkodása az elvekhez az, a mi őt eltemeti. Egyben volt szilárd csak: abban, hogy gyöngéséget, nagyhatalmi állása daczára hatalomnélküliségét, elfödjé. Tekintélyt szerezni magyar nemzetiségünknek a többi előtt: erre ereje nem volt.

Hajmeresztő a bűnök láncolata, melylyel a nemzetiségek minket támadtak; az

oláhság szinte várja még a „deli Markó” kraljevicset és Lucaciú, ez a fanatikus lázító szabadon jár-kél, izgatva a tömeget ellenünk.

Szabó János szamosujvári püspök a következő tartalmu körrendeletet intézte a szamosujvári püspöki egyházmegye összes espereseihez:

„Igen tisztelt testvérem Krisztusban! Abból az alkalomból, hogy Lucaciú László laczfalusi lelkész felfüggesztetett hivatalától, mi súlyos okból történt, nevezett lelkész közvetlenül és mások által is a közvélemény félrevezetésére törekszik, folyton izgatván, különösen a Tribuna című hirlapban alaptalan közleményekkel és hamis állításokkal s így megzavarja az egyházmegye békéjét és nyugalmát, csak hogy kieroszakolja felfüggesztésének visszavonását s kivigye az ellene indított kánonper megszüntetését, nem riadván vissza attól sem, mint tudomásunkra jutott, hogy tiltott és törvénytelen eszközökkel éljen s a híveket még szent vallásunkról, a görög katolikus hitről való áttérésre ösztönözze; ő visszaél ezen ordinariátus elnezésével és hosszas türelmével, a leghévesebb támadásokat s személyes sértegetéseket enged meg magának és pedig oly módon, mintha elfelejtette volna, hogy oly államban élünk, hol a törvények uralkodnak s a hol ezeket senki figyelmen kívül nem hagyhatja. Miután e dolgok törvénytelenek, tiltottak és elítélendők, melyeknek határokat kell szabni s a melyek, ha meg nem szűnnek, vagy

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

Szívujjajok.

(Bessély.)

Irta: Báródi Géza.

I.

Leküzdhetlen undort érzett iránta. Pedig még fiatal volt. De ha ott állott az alakja előtte, kövérkés, vágycsozó arczával, utálta. A bolond meg kísérte, mint az éb hűségese. A szeme közé nevetett s a világ csufjává tette azzal az örökké csengő kacagásával. Nem használt. Ha a száját kinyitotta, hogy valamit mondjon, a lány előre kiáltotta: ostobaság lesz. Gunyos megjegyzések kísérték, ha az utcán ment. S mindenki feljogosítva érezte magát legalább arra, hogy egy megvető mosolylyal szurjon a szívébe valami fájót. Még a madarak is a levegőben gunyosan csiripeiték fölötté. Nem hallott, nem látott semmit abból.

A lány ingerlő teste, a fehér hullámzó bőr örülltette tette. Az nem csinált belőle nagy dolgot. Olykor előtte hentergett a szoba padlóján, mint valami pajkos gyerek s a ruhája széle felgyűrődött. Hallotta a mint a bolond a fogát vicsoiritja, látta, hogy a szemei lángban égnek s lihegett, mint egy fenevad. De a lány csak kacagta.

— Megölöm Lina! hörögte elfult hangon.
— Utálok — mondta a lány s kacagott ismét.

Nem félt tőle. Nem félt attól a széles vál-

laktól, izmos karoktól. Nem rettegett, hogy annak az erős tenyérnek szoritása szép fehér nyakán, a halált rejti magában. Pedig, ha oda állott mellé, a férfi egy fejjel volt magasabb, mint ő. Egy mosolygásába került s az a nagy ember ott hevert előtte a porban s nyugodtan rá tehetette apró lábait erős fejére. Szelid lett. Nyöszörgött, sirt.

A lány egyszer szeliden szólott hozzá:

— György! mért nem szeret mást? Jobbat. A ki viszont szeresse. Minek jár utánam hiába?

— Az enyém léssz, az enyém. Bármit mondj is. Végre birni foglak.

— Hogy György? kérdezte a lány.

Az nem felelt többet. Csak nézte erősen, vágycsozással. Becsületes gondolatai voltak. Jó szándékkal volt előbb. Feleségül akarta venni. Valahányszor mondta, a lány mindig azzal felelt:

— Utálok György, utálok!

— Mindegy, szólt a férfi s feléje közeledett.

A lány felturta karján a ruha ujját. Mintha viadalra készülné. A rózsaszínű könyök kivillant. Még eszeveszettebbé tette a férfit. És lehorgaszott fejjel, lassan ment közelebb, mind közelebb.

— Mit akar György?

— Téged!

Mikor már oly közel volt, hogy elérhette volna, megállott. Becsületes lelke nem hagyta tovább menni.

— Birni akarlak mindenképpen. A lelkem nem visz rá, hogy bünt kövessék el.

— És azzal megfordult lassan. A termete ősz-

sze esett, a haja szemébe hullott. Erős válla meg-megrándult és csendesen, mintha nagy beteg lenne a háznál, távozott.

A lány most nem nevetett. Fájta neki, hogy utálta ezt az embert, de nem tehetett róla. . . II.

Váliára vette a fegyvert s napokon át ott ült a nádasok közt. Majd megindult a homok buczkás réteken keresztül. Az izzó nap forró sugarai égették, perzselték az arcját. Nem érezte. Ide oda kóválygott. A nádason túl látszott az erdő s mellette terültek el a szántó földek hullámzó buzavetéssel. Itt-ott hallani lehetett valami titkos hangot. Az erdő csöndjét harkály kopogása verte föl.

A nádasból bugó hangok hatoltak a levegőbe.

Vetések között a fűrj hallatta egyhangú szavát. És ő egyedül volt itt ember.

Elbolyongott az erdőben. A szárnyasok ijedve röppentek fel előtte. Az öldöklő szerszám a vállán volt, de nem használta. Nem volt kedve gyilkolni.

Hátha azok is úgy szeretnek, éreznek, mint az ember? Ha valami fenevad támadta volna meg, nyugodtan, hagyta volna talán magát szét-tépetni. Örökké az a lány forgott a fejében. Ha most ide jönne, mit tenne vele? És elgondolkozott. . .

Lekerült az erdőből a vetések alá. A buza- virág és a pitypang gunyosan bölintgattak feléje. Nem látta. Törődött is ő azzal. Megszokta már a gunyt ez emberektől is. És a fegyvere agyával suhintott feléjük.

Napokkal ezelőtt eljött hazulról. Nem is ki-

meg nem akadályoztatnak, nem vezethetnek jóra, azért is felhívom testvériességedet s a kerületi papságot, mint kik kötelességük tudatával bírnak, hogy vigyázzanak a reájuk bizott hívők nyájára, hogy megóvassanak hasonló zavargásoktól, tanítván és intvén a hívőket, hogy ne hallgassanak azokra, akik félre akarnák őket vezetni s a kik lelki nyugalmuktól, hitüktől és üdvösségüktől akarják őket megfosztani. És ha észrevesznek hasonló törekvéseket és kísérleteket, tegyenek azonnal a mennyire csak lehet, részletes és tökéletes jelentést."

Ez a Lucaciú itt fog állni pár nap múlva előttetek, Debreczen polgárai, hogy meghallja ítéleteket! Törjétek össze ezt a veszedelmes lázítót, kit a kormányzó gyöngesége megtörni nem tudott. Nemes, hazafiúi hivatás az, mely Debreczen esküdtjei, vár, töltsétek be azt igaz lelkiismeretek szerint!

(K. I.)

— Országgyűlés nov. 7-én. Eötvös Károly volt az első felszólaló, ki „tekintettel a kormányválságra“ az ülések elnapolását javasolja mindaddig, míg a kormány nem nyilatkozik. Lukács Béla kereskedelmi miniszter megjegyezte, hogy oly kérdésekben, aminőt Eötvös Károly érintett, csak a kabinet feje lehet hivatva nyilatkozni, ő azonban hivatalos ügyben van távol. Polónyi Géza kérte ezután az igazságügyminisztert, hogy ő is egyezzen abba, hogy a saját törvényjavaslata levéssék a mai ülés napirendjéről. Szilágyi Dezső igazságügyminiszter kifejtette, hogy a parlamentáriszmus minden sérelme nélkül tárgyalhat a ház javaslatokat, mert amíg a kormány a házban nem jelenti be lemondását, addig a felelősség alól sem vonhatja ki magát, az ő törvényjavaslatából pedig a mai ülésre csak két új szakasz maradt, amelyek a családi értesítők bélyegmentességéről intézkednek s e szakaszok tárgyalása nem érinti a politikai bizalom kérdését. Felszólaltak még Ugron Gábor, Helfy Ignác, Horváth Gyula és Madarász József s mindanyiknak

vánkozott vissza. Miért is? Egy vén töpörödött asszonyért? Az apja hagyta rá örökségül, egy még vénebb házzal együtt. Ennek is az udvarát belepte a dudva, a szemét, mióta a lány után jár. Roskadoz ott minden.

A fűj megszólalt a vetés között: mi lesz? Maga sem tudta meg, mit akar. Határozatlan gondolatok kavargtak a fejében. Elhagyta a vetést s haza indult. Valamit kell tegyen.

III.

Megállott a lány előtt s mondta: — Ujból felépitem a házat. Az udvarból kipusztul a szemét, dudva. Magam neki ülök a dolognak. Lesz minden a mi kell. A ház mellett a földet felvágatom, kertet csinállok belőle. Virágos kertet. Magáé lesz minden. Most pusztulás van ott. Eddig nem bántam. Ha akarja tovább fog pusztulni. Akarja Lina?

— Nem...

— Az enyém lesz tehát?

— Magáé György...

Fehér György büszkén ment az utcán hazáig. Arca ragyogott a boldogságtól. Otthon elővette az öreg asszonyt, — ki dajkája volt valamikor.

— Másképp lesz itt minden dada.

Ugy beszélt, mint kis gyerek korában. Rég nem nevezte ezzel a kedveskedő szóval. Mogorva volt hozzá mindig. Most még meg is ölelte.

— Asszony lesz a háznál. S rend.

Kinézett az ablakon. Fű nőtt az udvaron magasra. Burján tenyészett kövéren és a piszok. Egy vén macska nyújtzkodott a fű között s álmosan pislogott. A kerítés foszladozott s éjjelenként lopkodtak el a korhadt deszkákból egyet-egyet. A háztető roskadozott, a falakról a vakolat hullott.

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter választott. Az eredmény az lett, hogy a hátramaradt két szakaszt elfogadták, ezenkívül azonban ma a ház mit sem tárgyalt s a legközelebbi ülést szerdára tűzte ki.

— Válság a függetlenségi 48-as pártban.

Bár Eötvös Károlynak korelnökké s pártvezérré való megválasztása ugyszólván egyhárgulag fog megtörténni, a függetlenségi és 48-as pártot Irányi Dániel halála mégis válságba sodorja. Polónyi Géza, aki szintén Eötvös Károly pártvezérsége mellett foglal állást, többek előtt kijelentette, hogy ha a klubelnöksége ezentul is egykézben marad a vidéki pártpropaganda vezetése, a választási mozgalmak intézésével, kilépe a pártkörből, mert meggyőződése szerint még Irányi vasszorgalma mellett is szemmel látható hátránnyal járt a politikai pártvezetésnek, s a végrehajtóbizottsági elnökségnek egy személyben való egyesítése. — Eötvös Károly buzgó hívei erre azzal válaszoltak, hogy Eötvöst feltétlenül kell elnökül megválasztani, mert a szerződéses, alkuhoz kötött pártvezérséget ő el sem fogadná. A párt mai értekezletének egyik tárgyát képezte az elnökválasztás napjának kitűzése. Helfy Ignác a legközelebbi csütörtökre, Polónyi Géza jövő hétfőre kívánta azt kitűzteni, végre abban állapították meg, hogy e hó 12-ikén szombaton lesz az elnökválasztás. Simonfay Jánosnak az az indítványa, hogy az elnökválasztással kapcsolatban a pártban általános tisztújítás tartassék, visszhangra nem talált. Szombaton tehát csak pirtelnök választás lesz, végrehajtóbizottsági elnökválasztás pedig nem. — Azoknak, akik a pártvezetésben a munkamegosztást kívánják életbeléptetni, tudvalevőleg Polónyi Géza a végrehajtóbizottsági elnök jelölje.

— A szerb egyházi kongresszus legfőbb ügye az egységes egyház kormányzati szabályrendelet lesz, mely arra van hivatva, hogy a görög keleti hierarkia hatalmát és befolyását növelje. E szabályrendelet ellen heves oppozíció támadt, melyet az ujvidéki „Zasztava“ és „Branik“ című lapok vezetnek. Az oppozíció hétfőn este vagy kedden reggel fog formailag szervezkedni és már a keddi ülésen fog fellépni. Az első ülés nagyon simán folyt le és nagy feltűnést keltett, hogy a kongresszus tagjai

— Másképp lesz — gondolta György ur. Azon éjjel aludt boldogan.

IV.

Es a lány másnap ott feküdt a ravatalon. Mondják valami virágot szagolt meg. Kicsiny bogárt szívott fel az agyvelejébe s az ölte meg. Mások meg egyebet mondtak.

Melles Sára beszélt:

VI.

— Lelkem, nem attól halt meg. Komédiások voltak itt. Már csak olyanok, teátrumot játszanak. Szár Lina az egyik komédiásba belebolondult. Fehér képű volt lelkem. Néhány hete elmentek s hagyott az az ember levelet Linának. Sok minden cifra beszéd volt ott leírva. A végén az állott, hogy felesége van régen. A kis városban unta magát nappal, szórakozást keresett s megtalálta. Egyéb nem volt, de még a nevét is aláírta.

Sára néni aközben a mutató és hüvelyk ujját végig huzta a szája szélén a jóízű beszédben, s mondta:

— Megmérgezte magát Szár Lina. Én tudom! Ugy vélem valamelyes igaz dolgok valának a mende mondákban. Azonban a leányt eltemették szépen. Még rittak is sokan.

György nem mert kimenni a temetőbe. Félt, hogy valami örült dolgot fog elkövetni. Az ablakon lehetett látni sápadt arcát. Szemei köröskörül pirosak voltak. S a fogaival az ablak keretét harapta fájdalmában.

Szár Lina sirján pedig minden nap friss virág illatozott. Gondos kezek ápolták a sirhanatot. S talán valakinek forró könyveitől növekedett a fű oly szépen.

De a György udvarán azóta még jobban nő — a szemét és dudva.

testületileg tisztelegteg Nikolics b. kir. biztosnál. De a megnyitó ülésen 75 kongresszus képviselő közül csak 25 volt jelen. Az ellenzék élén Vucsetics ujvidéki ügyvéd áll Jagics mohácsi ügyvéd és Macimovics Mklós, volt orsz. képviselő magatartására mindkét párt nagyon kíváncsi, mert ha ezek a hierarkia álláspontjára helyezkednek, akkor valószínű, hogy a kongresszus elfogadja a szabályrendeletet.

Kereskedelmi bíróságaink.

Debreczen, nov. 8.

A kereskedelmi téren épp úgy, mint minden téren a fejlődés folytonos; fejlődnek az üzleti tevékenység ágazatai, fejlődnek az üzlet tekintetében eljárások, de fejlődnek azon módzatok is, melyek segélyével a nem tisztességes emberek ezen a téren kísérlik meg leginkább a vagyonszerzést. A folytonos fejlődés ennél fogva e az ismereteknek meg nem állapodó gyarapítását igényli, mely ismereteknek csak az juthat birtokába, ki gyakorlati szakember és mint ilyen folyvást szeméi előtt látja nem csak a tényeket, hanem azok indokait is. Különösen a kereskedelmi bíráskodás terén volna nagy szükség arra, hogy a gyakorlati szakemberek tapasztalatai érvényesülhessenek, mert e téren bukkan elő a mások megfontására törekvő furfang, melynek sokszor messze elágazó elrejtett szálait csak a gyakorlati szakember képes felkutatni. Lehet valaki a kereskedelmi jog terén kiváló elméleti szakember, de ha csupán csak ily szakemberekre bízatik egyes bonyolult kereskedelmi kérdések eldöntése, a furfang képes lesz igen sokszor a törvénytudását kijátszani, Ehhez járul, hogy a kereskedelmi jogszokások nem foglalhatók paragrafusokba, mert ezek is folytonos fejlődésnek és az ezzel járó változásoknak vannak kitéve és így a nem gyakorlati kereskedő hasztalan keresi össze a törvénykönyvből ítéleteknek indokait, mert azokat az általa nem ismert, vagy nem eléggé ismert jogszokások sokszor ledöntik.

Hogy kereskedelmi bíróságainknak kereskedelmi perekben hozott ítéletei sok esetben mennyire nem állják meg a tűzpróbát, azt eléggé bizonyítják a nagyszámú és egymásnak sok tekintetben ellentmondó kuriai döntvények. Az igazságszolgáltatás egyik ága sem mutat fel annyi döntvényt, mint a mennyi a kereskedelmi bíráskodás terén eddig produkáltott és melyeknek száma előreláthatólag a jövőben sem fog apadni.

Legtöbb azonban azon panaszok száma, melyek kereskedelmi ügyletekből kifolyó bünyádi perek tekintetében felmerülnek. Itt látjuk különösen feltűnni a gyakorlati ismeretek hiányát, itt üz játékot ügyészekkel és bírákkal a furfang és itt történik meg leggyakrabban, hogy a kereskedelmi szövényes műveleteink terén járatan bírák az ártatlant büntetik a vétkes helyett. Egy-egy hamis csőd, részvénytársaságok és szövetkezetek ügyes manőverei, váltónyargalás és uszora erősen ki próbálják ügyész és bírák szakértelmét, kik gyakran állanak e szövényes ügyek felett, melyeknek összekuszált szálait a gyakorlati hiányosság jártasság hiánya miatt szétbonyolítani nem képesek. Tény az, hogy kereskedelmi előkészütség nélkül csak ritka esetben sikerül az ügyes furfanggal megszerkesztett hamis mérleg ismerveit megállapítani, nem is szólva arról, hogy p. a csődügyekben miként képes az áru leltárt felülbírálni azon bíró, ki mitsem ért a kereskedelmi árukhöz. Ilyenkor ügyesség és törvényszék a szakértők véleményére támaszkodik, jobban mondva kénytelen ezek véleményét elfogadni, vagyis a szakértők véleményezésétől függ az ügy sorsa, ók a tulajdonképpeni bírák, míg a bírák csak publikálják a szakértők által megszerkesztett ítéletet.

Egyetlen kereskedelmi bíróságunk van és ez a bpesti tőzsdebíró, melynek körében kellő tér van nyitva a szakértelem érvényesülésének. E bíróság hatásköre azonban — eltekintve jelentékeny szervezeti és eljárási hibáitól — felette szűk körre szorul. A kereskedelmi törvény végrehajtására vonatkozó rendelet ugyan elrendeli, hogy az első folyamodású törvényszék kereskedelmi ügyekben hozandó határozatai megalakulásánál a bírák közül a szavazónak kereskedelmi ülnöknek kell lenni, de a tapasztalat eléggé

beigazolta azt, hogy ez intézkedés egyáltalán nem elégséges. Egy szavazat ellen, tehát a gyakorlati szakavatottság kisebbségben marad, de eltekintve ettől, a kereskedelmi ülnökök sem választhatók ki mindig a valóban szakértő kereskedők sorából, míg másfelől a járásbíróságok előtt lefolyó kereskedelmi perek, valamint a kereskedelmi üzletekből származó bűnvádi perek elintézésénél, a gyakorlati szakismereteknek még ily csekély mérvbeni érvényesülése sem lehetséges.

Jogosultaknak kell tehát tartanunk azon felszólalásokat, melyek e tekintetben reformokat követelnek. Első sorban kívánatos volna, hogy az egyetemeken és jogakadémiákon, a kereskedelmi joggal kapcsolatban oly ismeretek elsajátítására is tér nyitassék, melyek birtokában bíró és ügyész mélyebben beletekinthetnek a kereskedelmi tevékenységek szövevényébe. Különösen szükséges volna — és ezen ágát az ismereteknek a gymnásium lenne hivatva nyújtani — hogy bírák és ügyvédek a könyvelés minden ágában kellő jártassággal bírjanak, szükséges volna a kereskedelmi üzletágak részletes ismerete és lehető tájékozottság az áruismeretben.

Mindezen ismeretek azonban még nem fogják a bírákat és ügyészeket gyakorlati szakembereké valni, minélfogva a kereskedelmi perek és a kereskedelmi ügyletekből származó bűnügyek elintézésére megfelelő befolyást kellene engedni a gyakorlati szakemberek érvényesítésének.

Jelesül a járásbíróságok hatásköréből ki kellene venni a kereskedelmi pereket és azok ellátását oly hatóságokra bízni, melyek tagjai nem csak jogi, de kereskedelmi ismeretekkel is bírnak, míg a törvényszékhez utalt kereskedelmi perekben hozandó határozatok meghozatalá nem egy, hanem annyi kereskedelmi ülnök szavazatával lenne elrendelendő, hogy a tanácsban kereskedelmi ülnökök és bírák száma egyenlő legyen. Legnehezebb a szakértelem érvényesülését a bűnvádi ügyek eldöntése terén alkalmazni. Könnyű volna az, ha nálunk is esküdtszékék döntenének a vétkesség kérdése fölött, de mivel e nagy reform életbeléptetését közel kilátásba helyezni alig lehet, egyelőre meg kell elégednünk azzal, hogy a kereskedelmi természetű bűnvádi perekben megtartandó végtárgyalások szavazati jogal bíró kereskedelmi ülnökök részvételével tartassanak. Ez esetben legalább a szakértők, kik sokszor csak úgynevezett szakértők, véleményének felül bírálása erre tényleg hivatottak által volna eszközölhető.

A debreczeni egyetem.

Debreczen, nov. 8.

Lapunk tegnapi számában ismertettük azt a komoly hangon írt ellenvetéseket, a melyeket dr. Baczoni Lajos, ak. tanár a két egyetem és a vidéki akadémiák statisztikai adatainak felhasználásával tett a debreczeni egyetem ellen, kifejtve azt, hogy itt nem egyetem felállításáról, hanem a debreczeni kollégium kebelében létező fakultásoknak új tanszékekkel való megerősítéséről, illetve kiegészítéséről van szó.

Maga a kollégium intéző bizottsága és a ref. egyháznak az intenciója szerint is itt nem egyetem felállítása, hanem csak egyes fakultások kiegészítése van tervbe véve s hogy Debreczenben egy új egyetem állíttatik fel, az csak egy tubuzgó református fixa ideája volt. Innen van az, hogy — mint lapunk tegnapi számában is megemlítettük — a „Pesti Napló“ keveselven a kollégium anyagi erejét egy új egyetem felállítására, az ellen egy cikket közöl, melyet dr. Szigetvári Iván írt. — Erre a cikkre most Kiss Albert válaszolt a „Pesti Napló“-ban, a félrevezetett közvélemény felvilágosítása céljából az ügy jelenlegi állását röviden fölírja:

A debreczeni főiskolának ez idő szerint való alkotó részei: 1. a hat osztályú elemi iskola, 2. a tanítóképző-intézet kapcsolatban a 6 elemi osztályra berendezett gyakorló iskolával, 3. a főgimnázium négy parallel osztályval, 4. az akadémia hittani-, jog- és államtudományi karral és csonka bölcsészeti szakkal.

A debreczeni ev. ref. főiskola fentartó hatósága élénken érezvén a haladó kor követelményeinek jogosult voltát, azoknak teljesítése elől

nemcsak hogy elzárkózni nem akar, hanem anyagi erejéhez mérten mindent igyekszik megtenni, hogy főiskolánk buzgó munkásai anyagilag is hivatásukhoz illendő jövedelemben részesüljenek. De másfelől éppen olyan szigorú kötelességének ismeri meglevő intézményeinek továbbfejlesztését is. És mivel arra a szomorú tapasztalatra jutottunk, hogy a meglevő állami intézetek még a saját szükségletük fedezésére sem képesek elegendő tanerőt termelni s különösen mi protestánsok az állam által képeztetett tanárok közül nem nyerhetünk meg kitűnő képzettségű és oly tanárokat, a kik tanári hivatást nem csak pénzszerezési eszköznek és alkalomnak tekinték: felekezeti középiskoláink fönmaradhatása érdekében föltétlenül szükségesnek tartjuk a debreczeni főiskola akadémiájában a bölcsészeti fakultásnak oly módon leendő fejlesztését, hogy annak növendékei a középiskolákról és azok tanárainak képesítéséről“ szóló 1883. XXX. t.-cz. 61. §-a 2. bekezdésében megszabott kívánalmaknak megfelelhessenek; szükségesnek tartjuk ezt annyival inkább, mert bölcsészeti szakunk fejlesztése úgy a hittani, mint a jog és államtudományban szak érdekekben is immár halaszthatatlan.

És hogy ez a törekvésünk nem hiu ábránd, azt a legridegebb számbeli adatok fogják a legmeggyőzőbben bebizonyítani.

A tervezett átalakítások és új alkotások értelmében nyerne a főgimnázium két új rendes tanszéket; a jog- és államtudományi kar szintén kettőt; a most meglevő csonka bölcsészeti fakultás pedig 9 új tanszéket.

Főiskolánkban e tizenhárom új tanszék felállítását kicsinyelni, vagy éppen kigunyolni csak az képes, ki elfogultan mindent az államtól követel; ki az áldozatra kész buzgóságot nem ismeri és a ki talán képes még azt is megtagadni, hogy főiskolánk nemcsak felekezeti, hanem egyzersmind nemzeti művelődésünk oltárára is hozza áldozatait.

De nem kicsinyelhető a cél, melyet el akarunk érni, azért sem, mert főiskolánk fentartó hatósága addig is, míg az ötödéves kárpótléket illetve lehetne léptetni, középiskolai tanárainak fizetését 1450 frtról 1700 frtra, az akadémiai tanárokat pedig 1700 frtról 2000 frtra emeli föl. Ez által évi költségvetésünkre tetemes teher nehezül, mert a dologi kiadásokat nem számítva csak a személyi kiadások összege évenként 82,000 forintra emelkedik, mely tetemes összegnek fedezésére 74,000 frt évi jövedelem már biztosítva van, s csakis a még kiányzó 8000 frt biztosítását kérjük, de ezt sem az államtól, hanem a magyarországi ev. ref. egyház egyetemétől.

És hogy fentartó testületünk, s illetőleg az új alkotás tervezői előtt nemcsak a jelennek pillanatnyi szüksége lebegett, hanem a jövő fejlődésről is komolyan gondoskodtak, bizonyítja az a körülmény, hogy a dologi kiadásoknak és a fentebb kimutatott szükségletnek fedezésére igényelt alapítókén kívül főiskolánk tényleges birtokába van még mintegy 200,00 forint olyan tőkének is, a melyhez e pillanatban nem nyulhatunk ugyan még, de amely részint már most részint később, — de erre a célra gyűmölcsözök.

Ennyiben áll a jelenleg a debreczeni főiskola magasabb színvonalra való fejlesztésének ügye. Hogy a tervbe vett alkotások létesülése esetén felveszi-e főiskolánk az „egyetem“ nevet, vagy nem: az ránk nézve egészen mellékes, mert megvagyunk arról győződve, hogy valamint nem a név teszi az embert, úgy főiskolánknak hírért-nevét, s jelentőségét is nem elnevezése, hanem nemzeti művelődésünk s tudományosságunk előbb vitelében kifejtendő áldásos működése fogja a jövőben is biztosítani.

De zárjuk e sorokat, mert az elmondottakból minden komolyan gondolkodó ember beláthatja, hogy a debreczeni ev. ref. főiskolának és bölcsészeti fakultásának munkába vett fejlesztése nem „felnőt emberek ártatlan kedvtelése“ hanem a megvalósulás felé közelgető komoly törekvés.

Ha használni ugyan nem használ a függő kérdésnek a hirlapi polemia, de mindenesetre nem árt, ha a kérdés minden tekintetben beható tanulmányozás és megvitatás után kerül eldöntés alá.

Irodalom.

* **Tarka képek.** Irta: Porcsalny Gyula a „H.-Böszörmény és vidéke“ felelős szerkesztője. Azt hinné az ember, hogy még a mult századból való e könyv, oly gyalog a nyomdai külső kiállítása. A mi pedig belső tartalmát illeti egy hosszabb novella s több apró, részint humoros részint komoly elbeszélések, összesen 8 történet található a kötetben, a mely munkák közül csak „A végzetes sakkjáték“ és „Az anya atka“ című novellák tarthatnak számot arra, hogy velők komolyan foglalkozzunk. A többiek mind bevalnak jó tárczáknak, s meg is jelentek már lapokban s ép azért az ilyen lapban közölt tárczák legyenek azok bármily jók, nem arra való, hogy önálló kötetben is kiadassanak. Inkább csak muló értékűek s arra való, hogy a lap olvasói egyszer szórakoztassák. Kivételt e tekintetben csak a nagyon ügyes a Mikszáth, Szipulusz és Porzó-féle tárczák képeznek, melyek idő multával sem vesztenek becsőkből, megőrzi őket ettől az a zománcz, melyet az ügyes invenczió, a mesteri kidolgozás s az eleven stylban rejlik.

Mindazonáltal elismerés és dicséret illeti meg Porcsalnyt azért, hogy a népmondákat ügyesen feldolgozván megőrzi azokat az elveszéstől. Novelláiban meglátszik az ügyes mese szövevé. Alakjai mind élethűen vannak festve s bár sokszor ideális alakokat szerepeltet, mégis oly szépen oly megnyerően jellemzi azokat, hogy szinte látjuk a hideg alakokban a vért keringeni. A mi történeti beszélyeit illeti, figyelemreméltó, hogy a kevés történeti alappal bíró sovány mesét a legügyesebb invenczióval egész mesterileg dolgozza fel. Különben Porcsalmy kötetének nemes célja van, mert a kötet tiszta jövedelme a Bocskay szobor javára fordíttatik. A kötet ára 40 kr, bérmentve megküldéssel 45 kr; megrendelhető H.-Böszörményben a szerzőnél és Debreczenben Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében.

Különtélek.

* **A pápa betegsége.** Minden titkolódzás daczára megint oly hírek szivárogtak ki, hogy a pápa nagyon rosszul van. Ha magához tér, szívesen elhitetik vele, hogy javul, pedig annyira, hogy még lábcsőkra is maga elé bocsáttathatja azokat, a kik messze földről sietnek hódelatukkal és ajándékaikkal. Nem egyszer történik meg, hogy a magas koru egyháznagy éppen akkor esik ájulási rohamba, mikor kihallgatást ad. Az orvosok azt mondják ilyenkor, hogy kimerülés fogja el a szent atyát. De a beavatottak tudják, hogy nagy okok vannak a pápa betegségének titkolására s hogy XIII. Leo erői végkép elhanyaglottak. Nem súlyos betegség, hanem a végső elerőtlenedés fogja a szent életű aggastyánt örökre elaltatni.

* **A halál elől — a halálba.** Szmolák Mihály nógrádmegyei hirhedt rablót tegnap éjjel a csendőrség elfogta és a váci kapitányságnak adta át. Szmolák, a kit a legnagyobb valószínűség szerint a hóhér nak adott volna ki a büntető igazságszolgáltatás, sorsát úgy kerülte ki, hogy maga akasztotta fel magát zsebkezdőjével egy szegre.

* **Széchenyi gróf elutazása.** Széchenyi gróf, eddigi berlini osztrák-magyar nagykövet és nejeinek tegnap délután fél hat órakor történt elutazása rokonszenves tüntetéssé vált az elutazók részére. A pályaudvarban a császár képviselőjében Seckendorff báró szárnysegéd jelent meg, ki a császár megbízásában virágkosarat nyújtott át és a császár bucsuüdvözlését és szerencsekívánatait tolmácsolta. Ernő Günther schleswig-holsteini herceg szintén virágkosárral vett bucsut. — A külügyi hivatal részéről Marschall államtitkár jelent meg több főhivatalnok kíséretében, megjelentek továbbá Perponcher gróf főkamara és neje, Rauch főhadsegéd, az udvartartás számos családja, a külföldi képviselők összes főnökei, az osztrák-magyar nagykövetség valamennyi tagja és számos osztrák-magyar-egyetlen előjáróságai. Széchenyi gróf ma csak Drezdáig szándékozik utazni.

* **Magyarok kivándorlása Romániába.** A budapesti lapok közlik hivatalos kimutatások alapján a statisztikai adatokat, melyek szerint az utolsó három év alatt a magyar honosok száma, kik az ó-sánczi, bodzai, tölgyesi, gyimesi és oj-

tozi szorosokon keresztül vándoroltak ki Romániába, több mint tízezer fővel haladja meg azok számát, a kik ugyanez idő alatt Romániából Magyarországra visszatértek. De még nagyobb a száma azoknak a jobbára katonaköteles embereknek, a kik utlevél nélkül, rejtett utakon szökdösnek át a román királyságba. Megjegyzendő, hogy itt csupán az említett öt erdélyi szorosról van szó s nem tudjuk azoknak a számát, a kik Predealon át vándoroltak ki, pedig ez a főközlekedési út. Összevetve mindent, bizvást vehetjük a valóságnak megfelelő számítás alapján, hogy Románia lakossága évenként legalább 6000 kivándorolt magyar honossal szaporodik, Magyarország népesedésének rovására.

Aforizmak.

Nőgyűlölők számára.

Megakarod-e az arany finom voltát ismereni? Dörzsöld a próbakőhöz. Az ökör erejét? Rakj rá terhet. Egy férfi lelkületét? Hallgasd meg. Egy nő gondolatait? Nincs rá semmi mód.

Hindosztán közmondás.

Egy nő a férfiak bámulatánál is többre becsüli, ha más nő irigykedik toilette-jeire.

Thom.

Erényeseknek látszanak — hogy annál kevésbé legyenek azok.

—d.—

A nőt udvariasan a „teremtés koronájának szokták nevezni. A ki ismeri e koronát, töviskoronának hívja.

Goldschmidt.

A férfi előtt a nők kell a legdrágábbnak lenni, sajnos. csak a ruhái azok!

L. H.

A nők hütlensége, valamint a pap hitehagyottsága, az emberi kötelességmulasztások leg-súlyosabbika.

Dideroh.

A nő minden lény között a legfelfoghatatlanabb.

Euripides.

A nő megszűnik önkarattal birni, ha a férfi azt parancsolja — mit ő ohajt.

Engelsman.

Ne higgyetek azon nőnek, kit szerettetek, mert a természet olyanná teremté őket, hogy csak az állhatatlanságtól állandók.

Comoeus.

Halálos ágyamnál
Kedves feleségem
M. radj hiven, ne hagyj
El semmikép engem.
Mert ha reád nézek, úgy nekem
A halál nem esik — nehezen.

Saphir.

Egyik nő sem annyira tökéletes, hogy férjének napjában legalább egyszer okot ne szolgáltatasson arra, hogy megbánja, a miért elvette.

Ebers.

Logikáról az asszony nem tud semmit. Meg kell történni, a mit akar. Ezt tudja.

Lindner.

A férfiak kormányozzák a világot, a nők férjeiket. Mit akarhatnak többet?

Pope.

A nők mindenre, még a jóra is képesek.

A szerető tej, a menyasszony vaj, a nő sajt.

Börne.

A férfi két nő közül rendszeren azt szereti jobban, ki kevésbé szereti.

Wohl.

A nő, ki játszik a szerelemmel — veszít, még ha nyer is.

Schnabl.

A kutyák hizelgésének, a nők könyeinek ki hihet.

Spanyol közmondás.

A szépség a nőknek több bájt kölcsönöz, mint az ész — mondják némelyek — szép asszony előtt. Fordítva mondják okos asszony előtt. Egyforma udvariátlanság mind a kettő.

V. Ö.

A házasság a szerelem sirja, az asszony a fejfa rajta.

Saphir.

„Pikánsnak levele van.“

Karinak szép fiatal felesége van, szereti is férjét, talán nagyon is szereti de azért Kari nem idegenkedik a más szénáját huzogatni, a másét, vagy a Csákiét, a hogy lehet, mert a feleség szép is, jó is, de már nem érdekes; ha távol van a férje sir, ha haza jön hajnalfelé: panasz nélkül borul a nyakába.

Kari mindenkifelett szerette a kalandot; kaland után futott vasárnap is, mikor a „Magyar korona“ álarozos báljába elment, hol két szép nőre talált.

Termetre szebb volt a nagyobbik, de a kisebb bátrabb, beszédesebb.

— Ösmerlek Károly — te nagyon csapodár vagy, szólt a kisebbik. De azért Kari, akit ingerelt a kis álarozos és bódított a bor, hozzáfogott a hódításhoz. Eleinte látszólag sikertelenül, de egy pillanatban mikor a magasabb nő nem figyelt oda, a kis maszk megszorította a kezét és fülébe sugta:

„Pikáns levele lesz a postán.“

Kari tulboldog volt s másnap lázasan sietett a postára: egy kicsit félt is, hátha ismerőse a tiszt és a különös levél feltűnést okoz.

Minden jól ment, idegen ember adta ki a rózsaszínű piczi levelet, melyben ez állt: ma este hét órakor a Zemplényi kávéház előtt egy lefátyolozott hölgy várja, a kinek a kebelén fehér jáczint virág lesz a jel.

Este lázasan sietett a légyottra. Éppen hetet ütött, mikor meglátta a lefátyolozott nő kebelén fehér jáczinttal. Felé sietett, de az intett neki, hogy kövesse és megindult előtte sebesen és bekanyarodott, valami sötét zigzug utcákon át vezetve, aztán megállt.

— Most üljön be a kocsiba, ott bekötöm a szemét, mert urnóm nem akarja magát compromitálni. Mindjárt otthon leszünk.

Kari bekötött szemmel maradt még egy darabig, aztán kiszálltak, lépcső következett. Sok, sok lépcső fel, aztán le, aztán megint le. Kari nehézkes, testes ember létere már alig bírta lábait, majdnem összerogyott, a verejték csak úgy gyöngyözött róla.

Végre nyílt az ajtó.

— Urnóm pillanat mulva itt lesz, mondá a vezető és távozott.

Kari egyedül maradván, levette szeméről a kendőt — de a szoba sötét volt, nem tájékozhatta magát. Csak egy piczi rózsaszínű lámpa vetett némi homályos piros fényt.

Csakhamar zajosan nyílt az ajtó és egy fehér pongyolába öltözött hölgy repült Károly karjaiba, vagy inkább ő vette kezébe Károlyt, olvasatlan csókkal borítva arcát.

— Hát eljött barátom, itt van, mily boldog vagyok!

Károly még magához sem tért, még nem is viszonzta a csókot, az öleléseket, csengettyű szólalt meg, látszott, hogy hevesen, erőszakosan rángatják.

A hölgy karjai bágyadtan hullottak alá, felkiáltott:

— Istenem, a férjem, hogy ha itt talál meggyilkol.

— Bujjon el uram az Istenért, bujjon ide az ágy alá, ez jó lesz.

A hölgy bezárta az ajtót és Kari, kinek a bátorsága különben sem volt hősiés, reszketve bujt az ágy alá, a mi neki alig, alig sikerült. Pedig ideje volt, mert az előszobában heves párbeszéd fejlődött ki.

— Miért zártad be az ajtót, talán valakit rejtegetsz, — de jaj tinektek, — én gyilkolni fogok.

— De édes jó férjem, minő gyanu, itt nincs

és nem volt soha senki, erre esküszöm. Nem hiszel nekem? Am győződj meg.

— Azt teszem, kikutatok mindent és irgalom nélkül lelőlek benneteket.

Nehéz léptek dobogtak végig a padozaton, villágosság terjedt szét a szobában és Kari hallotta a revolver sárkányának perczegetését. Kari lélekzetét elfojtva, vaczogó fogakkal feküdt az ágy alatt, míg a férj szobáról szobára ment az imbolygó gyertya világgal.

Azután betették az ajtókat, csend lett, Kari ott feküdt az ágy alatt, félelemtől, fáradtságtól és már éhségtől is kinezva — nem tudta mennyi ideig. — de neki egy egész örökkévalóságnak tetszett.

Végre kinyílt az ajtó, ruhasuhogás hallatszott és egy behizelgő lány hang mondá:

— Szegegy barátom mennyit szenvedhetett értem, sohasem fogom feledni, de most már biztonságban vagyunk, jöjjön elő édesem.

Kari leverten és megtörve mászott elő és felállt, tele pókhálóval, porral, izzadtan, gyűröten és összekarmolva.

Világos lett, Kari sógornéja és felesége állottak a szobában, a Kari saját hálószobájában Minden világos lett előtte, sógornéja, ez a pajkos menyecske járatott vele áprilist. Első dühében sógorához lépett, hogy azt inzultálja, de a kitörő általános kacajra magához tért jó arcot csinált a roszt játékhoz.

— Anikó, Anikó, te találd ki ezt réfát. Sohasem járok többé kalandok után, — csak azt ígérjétek meg, hogy az egész dolog titokban marad.

Meg is ígérték, de amit három ember tud, az titok nem lehet. Azért, bár tegnapelőtt történt Kari kalandja, ime ma már benne van az ujságban.

N A P I H I R E K.

Határidő naptár.

Nagy néptanverseny vasárnap és ünnepe vasárnap d. u. 6 órakor a Margit-fürdőben.

Museum a kollegiumban a közönség számára nyitva van vasárnaponként 10-től 12-ig délután.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban Hétfőn, Szerdán és Szombaton d. u. 3-6-ig nyitva.

A kir. ítélő tábla hivatalos órái d. e. 8-12-ig, d. e. 2-5 óráig. — Az ígató, kiadó hivatal és az irattár nyitva d. e. 9-11, d. u. 8-4 óra közt; vasárnap és ünnepe nap d. e. 10-11 óra közt.

Nov. 11. A városi járványbizottság ülése.

Nov. 12. Lukács László lacajalusi pléhános ellen esküdtzéki tárgyalás a törvényszéknél.

Nov. 12. Az érmelléki vasút igazgatósági ülése a városháza nagytanácstermében.

Nov. 15. Délután öt órakor a színházi pályázati határidő lejárat.

1893 január 7. Katonai sorshuzás a városháza nagytanácstermében. Megjelenésre felhívtak az 1872-ben született ifjak.

— A színházi teatrophon. Említettük, hogy B a l k á n y i Miklós dr. a színházban teatrophont óhajtott felállítani, amely aztán szépen fel fogja és a telephon előfizetőinek a lakására vigye az operettek áriáit. A rendőrfőkapitányság két hétre, amely idő alatt a tanulmányozás folyik engedélyt adott, de egyúttal további intézkedések keresztülvitelére a tanácshoz utasította. B a l k á n y i Miklós dr. a városi tanácshoz be is nyújtotta kérvényét, hogy a teatrophon véglegesítését tanácsi végzéssel segítse elő. Előre megjósoltuk, hogy a városi tanács nem fogja megengedni, hogy a sziniszagató kárára magán vállalkozó üzleti érdekeit segítse elő, nem fogja megengedni, hogy a tanulmányozási időn túl a teatrophon a színházban maradjon. A városi tanács tegnapi ülésében ugyan még nem hozta meg határozatát, de a kölcsönös felvilágosítások, melyek a tárgyalás, vagyis megbeszélés során és rültek abban koncentráltak, hogy ilyen vállalkozó vállalatilag legfeljebb a sziniszagatóval is kötendő egyezés keresztül viteleivel lehetne létesíteni. Hogy pedig az igazgató — bárki legyen is az — ilyen vállalatba a saját anyagi kárára nem megy bele az kétségtelen.

— Harcz az örház miatt. Mikor a debreczeni hajdu nánási vasutat építették, a főmérnök megengedte, hogy a városnak a telkére, a Szechenyi-utca végén a kettős örházat felépítsék.

A város azt a kikötést tette, hogy ha bármikor is a városnak arra a telekre szüksége lenne, az őrházat köteles a vasut igazgatósága lebontatni s odább építtetni. Az igazgatóság kétségtelenül felhasználta az alkalmat, mert bizott abban, hogy az őrház felépítése után csak nem lépnek fel, még pedig rövid idő múlva azzal a kívánsággal, hogy az őrházat tessenek lebontatni s máshol, erre alkalmas helyen felépíttetni; mert a városnak erre a telekre — legyen az akármilyen kicsiny is — szüksége van. Ez pedig megtörtént. — A város a lovassági és gyalogsági honvédlaktanyát felépíteni óhajtván, vissza kívánta a helyet. Sok huza-vona után végre is Baross Gábor elé került az ügy, a ki el is rendelte, hogy az őrházat le kell bontatni, a város felkelt pedig a szükséges célra átengedni. — Nem nehéz kitalálni, hogy mulasztás mely oldalon történt; elég az hozzá, hogy a laktanya felépült és az őrház maradt a helyén. A városi tanács azonban a helyre nézve nem adta fel álláspontját s most ismételtén a miniszterium elé vitte az ügyet. A miniszter válasza pedig az lett, hogy a vasut forgalomra s közlekedésre káros hatása lenne az őrház egyszerű lebontása, hogy tehát minden részen elégtétel legyen, jelöljenek ki erre egy másik alkalmas területet. — Ma délelőtt tíz órakor ment ki a helyszínére Simonffy Imre polgármester, Bollá Kálmán tábornok, Szabó József főszámvevő, Bészler Lajos városi tanácsnok és Balogh Mihály főmérnök, kik a helyszíni szemlét tartották meg s egyuttal kijelölték az új, erre alkalmas területet a felépítendő őrház helyéül.

— **A város jog- és pénzügyi bizottsága** tegnap a városháza nagytanácstermében tartott ülésében Vértessy István elnöklete alatt a kórházi alap és szervezési szabályzatot vették tárgyalás alá. A jog- és pénzügyi bizottság lényegtelen változásokat eszközölt a szabályzaton s annak kinyomatását rendelte el.

— **A debreczen füzesabonyi vasut egy havi üzleteredménye.** A debreczen-füzesabony-ohát-kócs polgári vasut szeptember havi üzleteredményéről a következő, részleteiben érdekes adatokat közölhetjük. Személyt szállított 13,600-at, kevesebbet 600-al, mint a múlt év megfelelő hónapjában. Gyors és teherárut 3700 tonnát szállított, 200 tonnával kevesebbet, mint a múlt év megfelelő hónapjában. A személy és podgyász szállítmányok után 6800 frt bevétel volt, ez pedig 326 frttal kevesebb, mint volt a múlt év szeptember hónapjában. Gyors- és teherárú szállítmányok után 7400 frt bevétel volt, ez is 462 frttal kevesebb a múlt évihez képest. Összes bevétel 14,200 frt volt, kevesebb 788 frttal, mint a múlt évben. Szeptember hó végéig ez évben 111,600 frt bevétel volt. Ez már 82,222 frttal több, mint a múlt évben, a mikor csak 29,378 frt bevétel volt, amennyiben egész évben nem állott fenn a vasut.

— **Eljegyzés.** Dr. Borbély Imre fogorvos szombat, november hó 5-én tartotta meg eljegyzését Gáspár Ida kisasszonnyal. Az eljegyzéshez a rokonok, barátok és ismerősök sokaságának őszinte jókívánsága fűződik.

— **A debreczeni vadásztársulat** tegnap délután a városháza kistanácstermében ülést tartott, melynek legfontosabb tárgyát a Békessy László lemondásával megüresedett elnöki tisztség betöltése képezte. A társulat lelkesedéssel új elnökévé Sáróczy Lászlót választotta meg. Az elnök választásával megüresedett választmányi tagságra pedig Buzás Elekot választották meg. Miután még a gyűlésen három új tagot vettek fel, az véget ért.

— **Dajka-képző tanfolyam.** A dajka-képző tanfolyam előkészítése érdekében a városi hatóság az árok utcai kisdudóvának kellő felszerelését rendelte. E kisdudóvoda mellett fog szerveztetni a dajka-képző, melyben valószínűleg Dr. Tüdős Kálmán fogja előadni az egészség-tan elemeit. A dajka-képző megnyitása immár elodázhatatlan, mivel a vallás- és közoktatásügyi miniszternek közelebb kiadott „Utasítása” szerint a hat hónapra tervezett tanfolyamnak jövő évi májusban végződnie kell, hogy a menedékházak, melyeknek felállítása szintén elodázhatatlan kötelesség, képesített felügyelőkkel elláthatók legyenek.

— **Iskolás gyermekek megadóztatása.** A tanítók országos nyugdíjintézetéről szóló törvény értelmében minden iskolába járó gyermek 1892-ől kezdve 15 krt tartozik évenként fizetni ezen

nyugdíj alapra. Ez alól nincs kivétel. A befizetés első sorban a szülők, másodsorban az iskolát fenntartó testületek felelősek. A törvény életbe lépven, azt végre is kell hajtani. Ennélfogva a ref. egy presbiteriuma elhatározta, hogy az iskolába járó gyermekek szüleikhez nyomtatott felhívást intéz, melyben kifejti, miért kell fizetni ezeket a 15 krajczárokat és ezeket végrehajtás terhe alatt be kell fizetni minél előbb az illető tanítóknál.

— **Drága a favágó.** Hogy beállott a nedves őszi időszak, mindenütt megkezdődött a fűtés, illetőleg előbb a fa beszerzés és a favágás. Különösen ez utóbbi az, mi gondot okoz a sokféle kiadásokkal tulterhelt családapáknak, mert a favágók olyan tulcsigázott követelésekkel állnak elő s a fa felvágásért olyan nagy árt kérnek, hogy e miatt a hivatalnokok között most egy iratot köröznek, a melyet már nagyon sokan irtak alá. Ez iratban kötelezik magukat az aláírók arra, hogy mintegy 300 öl felvágandó fát összeszeressenek, hogy így a fa nagyobb mennyisége által biztosítva, a vidékről fognak keríteni embereket, kik a favágást olcsóbban teljesítik.

— **Hirtelen halál az utcán.** Tegnap d. u. a Csapó-utcán, közel egyik borméréshez, egy embert találtak elterülve az uton. A közeli rendőr, akit úgy informáltak, hogy ez az ember részeg, gondoskodott róla, hogy kézi targonczával a városházához csendesen pihenőre szállíttassék be. Csakhogy, mire a városházához értek vele, az ismeretlen ember meghalt. Az előhívott orvos utasítása után beszállították a kórházba, ahol felfogják boncolni. A kórházban már felismerték benne Balázs Kálmán, „vagyontalan magánzót”.

— **Két kép.** Nem a képző művészeti kiállításon, de nem is valami kirakatban, nem valami képtárban, de nem is valami festő atelier-jében, de a legregibb, leggazdagabb s leghiresebb képtárban, az élet képtárában láttam két képet. A sok, egymás mellé állított, egymásra hányt s a legtarkább össze-visszaságban levő képek tömkelegében van kiállítva ez a két kép: Gyönyörű, olympi szépségű fiatal nő előtt térdel ifjú Abaffy Mihály, Ecdélyország fejedelmének fia, kezében tartva atyja koronáját, melynek egyedüli örököse ő leend. A nő mosolyog csábítóan, észbontóan és az ifju fejedeleme eldobja magát a koronát a nő egy csókjáért. A képet a történelem festette; az van aláírva: Koronát szerelémért. A másik képen egy szintén szép nő áll, melyen kivágott ruhában, arczán azonban meglátszik a sok éjszakázás nyoma, mellette fiatal gavallér lógazza lábait, kinek kiélt arcáról szintén a sok lumpolás ri le. És a nő csókra nyujtva ajakát — a férfi zsebébe nyúl kivesz egy — koronát. Ez is: koronát szerelémért.

— **A debreczen-hajdu-nánási vasut egy havi üzleteredménye.** A debreczen-h.-nánási vasut a f. év szeptember havában a következő üzleti eredményeket érte el: Szállított 8000 személyt, 3200-at többet, mint a múlt év szeptember havában. Összes bevétel 8500 forintot tett ki, a mi 699 forinttal azonban kevesebb, mint a múlt év megfelelő hónapjában. A folyó évben január hó 1-étől egészen szeptember hó végéig 80.800 forint bevétel volt a vasutnak. A múlt évben ez időközben csak 64.281 frt, a mit tehát 16519 frt többlettel mult felül.

— **Egyetem Nagyváradon.** Nagyon közléről érdekel bennünket debreczeniek az a hír, melyet Nagyváradról sürgönyöznek. — Ugyanis Schlauch püspök tegnap fogadta a „Szigligeti-társaság” küldöttségét, mely átnyújtotta neki a disztagsági okmányt. A püspök az üdvözlő beszédre válaszolva, kijelentette, hogy ha él, akkor keresztül viszi a nagyvárad egyetem felállítását. A küldöttség ugyanekkor Nogáll püspöknek, Ritoók táblai elnöknek és Bunyitay kanonoknak is átadta a disztagsági oklevelet. A nagyvárad egyetem, ha fel fog állítani, erős versenytársa lesz a mi egyetemünknek, azért most kell szilárd alapokra fektetni és helyesen szervezni a mi tanárképző intézetünket, hogy majd a nagyvárad egyetemmel, melynek megvalósulása valószínűleg egy év-tizednél hamarabb meg nem történik, bátran kiálljunk a versenyt. Az a hír, hogy az ország leggazdagabb püspöke élte céljául tűzte ki egy új egyetem felállítását, még pedig itt a szomszédunkban, arra int bennünket, hogy a theologia- és jogakadémiának bölcsészeti karral leendő ki-

egésztése alkalmából jól számot vessünk erőnkkel, nehogy erőnket túlhaladó munka kivételére vállalkozva, később csalódnunk kelljen.

— **Szegények napja.** Ma volt a városházán a szegények napja; közel kétszáz szegény ember fogta el a folyosót Ráb László tanácsnok szobája előtt, aki most mindig a város szegényeinek ügyében dolgozik. A most megjelent szegények egyenként a rendes segélyüket kapták meg.

— **A difteritisz pusztításai.** Megdöbbentő rémhíreket kapunk folyvást a difteritisz ország-szerte tapasztalt pusztításairól. Befészkelte magát ez a szörnyű betegség a városokba épp úgy, mint a falvakba, meg a pusztákra és egyre gyilkolja az apró népséget, melyből a jövő generációi fejlődnek. Talán sehol a világban nem tett ez a betegség annyi kárt, mint nálunk; de az is bizonyos, hogy sehol a civilizált világban olyan könnyelműen nem engednek tért a veszélyes járványoknak, mint a hogy a mi hatóságaink teszik. Sok helyen annyira korlátozták a nép, hogy nem is hisz a ragályozásban, kineveti az orvost, a ki figyelmezteti, hogy gyermekét ne vigye oly házhoz, a hol difteritiszes beteg van, még jó, ha van orvos, a ki tanácsol s ha nincs a tudatlan nép annyira elhagyatva, hogy orvosnak színét is alig látja. Pedig némely helyről órákra terjesztő utat kell tenni, hogy a beteg orvoshoz jusson, ha ugyan egyáltalában feleslegesnek nem tartják a bölcs falubeliek az orvosi segélyt. A körjegyzőknek, a tanítóknak s a papoknak volna nemes feladatuk a szegény korlátozott eszű népet tekintetben felvilágosítani s odahatni, hogy az orvosi gyógykezelés jótékony hatását belássák. Szerete-szójelül a vidéken s mint értesülünk, Debreczenben is fordult elő a kollégiumban gyanus, a difteritiszhez hasonló megbetegedés. Egy első éves képezdész az, kit betegben vittek le a főiskolai kórházba, hol a főiskolai orvos kezelésé alá áll. Jó lesz a városi orvosnak is kiterjesztenie figyelmét erre a megbetegedési esetre és az óvintézkedéseket idejében megtenni.

— **Tolvaj pékínesok.** Szatmáron Gros Tibor és Bóra János pékínesok mesterük-től hetven forintot loptak el. Ezzel az összeggel hihetőleg Debreczenbe szöktek. A rendőrség figyelmét a főkapitányság felhívta két szökevényre.

— **A szilágysági vasutat** Sággy Gyula a magyar államvasutak debreczeni üzletvezetője több magas rangu tisztviselőjével beutazta a napokban, hogy a pályatestet megsemmítse s a korrelendeletek foganatosításáról tájékozást szerezzen. Mindeneket megfelelő módon talált.

— **Korteskedés.** Folyik a kapacitálás erősen, mindegyik párt a maga jelöltjét az egekig magasztatja. Hja, mert nagy küzdelem előtt állnak a gazdasági intézet hallgatói, a gazdaszok segélyegyletének elnökeit, a gazdaszok között a legelső bizalmi állást, mintegy hivatalos vezetőjüket választják, Kettlen vannak kandidálva: Málly Lajos 3 ad éves és Gacsáry Károly 3-ad éves hallgatók. Szombaton délután dől el a kocza, hogy kire mosolyg a szerencse Isten-asszonya.

— **Hitsorsosok összeírása.** Az evang. ref. egyháztanács régebben elhatározta, hogy az összes ev. ref. vallásukat összeírta a város bel- és külső területén lakókat egyaránt, melyre elég alkalmas a r. bejelentési hivatal anyaga. Meg is kezdték az összes lapok másolását, a mikor a főszámvevő (t. i. az egyházi) arra jött rá, hogy nekik nem szükséges tudni, hogy kik Debreczenben az ev. ref. vallásuk, hanem csak az, hogy kik az adókötelesek. A munkálatot tehát abba hagyták s a vasárnap tartott egyháztanács gyűlés csakugyan ez utóbbi szükségességét mondta ki s ez értelmében folytatják az összeírást, mint lapunk tegnapi számában meg is írtuk. Így ki fognak maradni a létszámból a 24 éven alóliak s a gyermekek is és így, bár nagy költségbe kerül az összeírás, a kálvinista Róma sohase fogja tudni még megközelítőleg sem, hogy hány lelket mondhat magának. Ez pedig a mostani összeírás költségénél alig kerülne többé 15—20 forintra, a mi szöbe sem jöhet. — De nem tán attól tart az egyházi főszámvevő, hogy meg találja adózni például a — törvénytelen vagy apátlan, anyátlan kiskorú gyermekeket is. Igen okosan kívánta ugyan. Nem e t h i Lajos lelkész ur, mint Béké Mihály ur, a gazd. szakosztály elnöke, a teljes

összeírását, de hát nem látta szükségesnek az egyháztanács. — Mi a magunk részéről a teljes összeírását ajánlottuk sok tekintetben az egyház érdekében s ez uttal is sajnáljuk, hogy a hazai legtekintélyesebb egyház nem tartja szükségesnek még azt sem tudni, hogy hány lélek tartozik hozzá, de ridegen csak azokról kíván tudomást venni, a kik fizetnek, vagy — exekválhatók.

— **Miklóssy Mózes temetése.** Miklóssy Mózes ügyvédet, a városi törvényhatósági bizottság tagját ma helyezték örök nyugalomra a Kossuth utcai ev. ref. sírkertben. A gyászoló család házában a város nagy és intelligens közönségéből tömegesen jelentek meg. A városi tisztikar Simonffy Imre kir. tan. polgármesterrel az élén, Dr. Kola János, az ügyvédi kamara elnöke stb. A közönség tulnyomó részét képezte a főiskola ifjúsága, mely testületileg megjelent a temetésen. Ott volt a gymnasiumi, theologiai és akadémiai tanári kar, a theologia hallgatói, a főiskola énekkar is. Ez utóbbi egy a halottas háznál, mint a temetőben gyászzenéket adott elő a Mácsey Sándor karmester vezetése mellett. Magát a gyászkozsit a koszorúk halmaza borította, míg jobbról-balról mellette a diszruhás testőrök és a városi hajdúk haladtak. A főiskola növendéke, tanári kara és akadémiai ifjúsága impozáns mérvben nyilvánította részvétét az egyetem alapjára tett harmincezer forint humanus adakozójának. Béke poraira!

— **Tolvaj kisasszonyok.** A debreczeni rendőrséget táviratilag értesítették Máramaros-Szigetről, hogy onnan két kis asszony, a kik a kaczézkodás mesterségének gyakorlott művelői, lopás után Debreczenbe szöktek. A két kisasszony Grég a Anna és Fekkel Hermina, ha csakugyan Debreczenbe zónáltak — itt, a biztos kejepechébe jutottak. A rendőrség már keresi őket.

— **Agarász verseny Berettyó Ujfaluiban.** A bihari agarász-egylet a maga fő és székvárosában, Berettyó-Ujfaluiban, a Sárrét központján az idén is megtartotta rendes őszi versenyét. — 5-étől kezdve három nap visszhangzott az agarászok zajától a Sárrét, mely az első napi zuhogó eső következtében nevének teljesen megfelelő képet nyújtott, de a második és harmadik napon gyönyörű időben nagy élvezetet nyújtott a sport kedvelőknek. A férfiak nagyrészt lóháton a vállalkozó hölgyek pedig kocsiokon vonultak ki s áldoztak kitarítón az agarászat nemes passziójának Szunyogh Sza boldcs egyleti elnök és Fényes Lajos gyepvezér szakavatott kalauzolása mellett. — A végeredmény az lett, hogy a bíróság a nevezett agarak közül Leitgéb Imre derecskei földbirtokos Kityi nevű agarának ítélte oda az első díjat, a diszes ezüst billikont. S most jön az érem másik, és talán még szebb oldala. A diszes társaság Szombat és vasárnap este az oroszán vendéglő nagytermében adott egymásnak találkozózt, hol a kitarító agarászok nem kevésbé kitarító tánczosoknak bizonyultak. — Az első esténn ott láttuk a következő hölgyeket: Asszonyok: Béressy Sámuelné, Buzás Elekné, Fényes Lajosné, dr. Király Ferenczné, Sebess Györgyné, Szilágyi Jenőné, Örley Kálmánné, Szunyogh Szabolcsné, Szunyogh Sándorné, Szunyogh Lorándné stb. Leányok: Buzás Böske, Farkas Szerény, Fényes Sarolta, Fényes Margit, Fényes Olga, Király Ilona, Olchváry Ilona, Örley Irma, Szilágyi Palma, Szunyogh Boriska, Tóth Paula stb. Látni való, hogy a szép közönség legnagyobb részét Nagyvárad és még inkább Debreczen szépe i tették. — A jó kedvű fiatalság a vasárnapi morzsabálon is lankadatlanul, fesztelen vígsággal folytatta a tánczot megfogva bárkissé számban, de meg nem törve erőben — s azon kívánsággal oszlott szét, vajha egy más ilyen alkalom újra, minél hamarabb összehozná a társaságot!

— **Elkészett építkezés.** Az új kórház építésével nagyon eikétek, a mint értesültünk a vállalkozók a vállalati összeg 2 1/2 %-át fizetik naponta büntetésül, a mi rájuk nézve nem a legkellemebb meglepetés s a mint értesülünk e miatt lesz is egy kis kellemetlensége annak, a ki a késés fő főkozója. Mi csak azt szeretnők tudni, mért fizetik 12 ezer forinttal az építkezés felügyelőjét, ha ez is megtörténhetik?

— **Ifjusági tánczestély.** Szombaton szépen sikerült ifjusági tánczestély rendezett a Margit-fürdő disztermében Schaff János tánczmes-

ter. A tánczvizgalmon közel százhusz pár tánczolta a négyest s az összes jelenlévőket mágnezium világítás mellett le is fényképezték. A tánczvizgalom, melyen a tűzoltó- és cigányzene-kar játszott, a késő reggeli órákig tartott el. — A jelen voltak közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk: leányok: Muraközy Erzsike, Kovács nővérek, Bódogh Róza, Schaff nővérek, Major Róza, Péntes Mariska, Káldi nővérek, Szepesi Erzsike, Vágó Róza, Maurer nővérek (Eperjesről), Zacher Ilona, Aczél Mariska, Nagy Erzsike, Dalmi Juliska, Kovács Margit, Fehér Erzsike, Fiálkovits Juliska, Szegedi Róza, Molnár Juliska, Karácsony Mariska, Thoma Szilvi, Szemere Róza, Küllös Zsuzsika, Barna Amália, Komcsis Eszti, Acsádi Róza, Szokol Róza, Knochblau Emma, Tóth nővérek, Borus Juliska, Rusczyk nővérek, Tóth Etelka, Nyulasi Mariska, Tóth Mariska, Roster nővérek, Erdei Zsuzsika, Halván Zsuzsika, Kun Juliska, Gyuró Zsuzsika, Király Juliska, Karakas Irma, Karap nővérek, Cseresznyés nővérek, Friedrich Juliska, Kovács Róza, Darvas Eszti, Pelhárt Róza, Nagy Róza, Czégeny Eszti, Kallai Mariska, Pósalaki nővérek, Benjámín Róza, Bagdi Róza, Angezer Jolán, Szabó Mariska, Erdős Jolán, Fülöp Irma, Csóthi Ilona, Szijjártó Juliska, Tóth Eszti.

— **Megszökött a sütemény áraval.** Egyik debreczeni pékmesternek a sütemény árus inasa négy forintot árult a rábizott süteményből. Eleget hordta már haza a gazdájának az így árult pénzeket — úgy gondolkodott, — hogy már egyszer megtartja magának. Ebbeli gondolkodását elhatározás és gyorsan tett követte. Megakart szökni de a vasutnál elfogták, akkor már csak 2 frt 85 kr. készpénz volt nála. A gazdája vesztett fejszének a nyelét kapta benne, de az is jobb volt a semminél S melár Jánost pedig — így hívták a spekuláns sütemény árust a rendőrség eltolonczoltatta a városból.

— **Rendőri körözések.** A közel vidék egyik másik városában, ha valaki sikkaszt, lop, rögtön az a gyanu merül fel az ottani rendőrség előtt, hogy az ilyen tolvaj kellemesebben a közelben sehol sem költetheti el a pénzét, mint éppen Debreczenben. Tegnap ismételt értesítést kapott a rendőrség, hogy U n g á r Herman kereskedő Tokajból 197 frtot lopott s azzal Debreczen felé szökött. Alacsony termet, pisze orr, fehér kalap és fehér nyári öltöny az ismertető jele. — Rein er Jakab gabonavásárló Moraviczból 3000 fit elsikkasztásával elsökött. Miután a nevezett Debreczenben és Nagy-Károlyban szokott tartózkodni, e két helyen keresteti a körözésre hivatott rendőrség. Magas termetű, sápadt arczszinű, veres haja és hajusza van, a rendőrség keresi. — Molnár Katalin cselédleány, Nagy-Károlyban ruhát lopott s onnan Debreczenbe szökött.

— **Képes jegyzék.** A hazai festők állandó kiállításáról K o k a i Lajos mű kereskedése (Budapest IV. Károly u. 2 és sütő-utca 5 szám.) egy rendkívül diszes képgyűjteményt adott ki, a melyben a festmények rendkívül diszes kivitelen fametszet után vannak nyomtatva. A képes jegyzék abból az alkalomból készült, hogy K o k a i Lajos műkereskedéséhez festő művészeti osztályt csatolt, melynek célja, hogy a csupán kiváló hazai festő művészek műalkotásainak terjesztésével megszüntesse a külföldről tömegesen importált értéktelen festmények kelendőségét.

Via dei Mille Turin, 1892. jun. 17.

Méltóságos Gróf Esterházy Géza urnak

B u d a p e s t e n.

Tisztelt gróf ur!

Becsés küldeménye megjött, gyártmányát kitünően jónak találom s nem lehetne eléggé buzditani Önt, hogy folytassa kitarítón haladni a Cognac ipar meghonosítása terén.

Iparszerűleg feldolgozni a föld termékét, oly feladat, mely felé minden polgárosodott társadalom törekszik; ezen törekvés azonban kétszeres érdem olyanoknál, kik, mint Ön tisztelt Gróf ur, a társadalom magas köreiből születve legyőzik azon előítéleteket, melyek mindenütt, de kivált nálunk, gátat emelnek a születés és az ipar igényei közt; — midőn tehát egy magyar főnemes ipart alapít: szolgálatot tesz honának és példával jár elől, melyet nem lehetne eléggé nagyra becsülni.

Nálam, e nagybecsülést fokozza elismerésem azon gyengéd gondolata iránt, hogy nekem a legelső töltésű palackot megküldé; — a leg-

első töltésű palackból az első poharat az Ön egészségére ürítem, azon óhajjal, hogy a hazafias magyar Gróf, angyalföldi cognac- és pezsgő-borgyára gyarapodjon és szolgáljon például annak, hogy a hasznos tevékenység a társadalom minden fokozatát disziti.

Fogadja Gróf ur őszinte nagybecsülésem kifejezését.

Kossuth Lajos m. p.

Színház.

Debreczen, nov. 8.

A cigány.

Szigligeti Ede egyik remekét „a cigány”-t adták tegnap este. Olyan hatással, minőt még ez idén népszinmű nem ért el. Nem a külső zajos tapsokból szoktunk itélni — mert ilyen az este nem sok volt, — hanem abból az igaz megindulásból, mely a közönség nagy részén erőt vett, sőt az érzékenyebb szívűek szemébe könyeket is csalt. S azok a könyek, melyeket a cigány művészi játéka a szemekbe csalt s melyeket a közönség egykedvűen törölt ki szeméből, azok voltak a Bács Károly művészetének igaz gyöngyei. Bács művészete a cigány személyesítésével abban kulminál, hogy alakítása nem volt való, de igaz. Ő nem a Zsiga cigányt, nem a Szigligeti cigányt személyesítette, hanem a cigányt. S alakítása ép abban különbözik a többi „cigányt” játszó színészektől, hogy míg azok rendesen csupán egy cigányt tüntetnek fel, a legapróbb részletéig kidomborítva annak minden egyes jellemző tulajdonságait, addig ő csupán a főbb vonásokat vette tekintetbe s ezekből alakította a típust. Míg a többi szereplők rendesen azt ábrázolják a szerepben, hogy milyen a Szigligeti cigány, azaz, hogy milyen az egyén, addig Bács művészi játékában bemutatta a típust. Azok alakítása a való, az övé az igaz. Mint mikor egy arcznak kétféle ábrázolását látjuk egy fénykép és egy festményen. A fénykép, az a való a milyen volt az arcz a fényképezés pillanatában; a festmény az igaz, mely azt mutatja, milyen az az arcz mindig, mert az arcz legjellemzőbb vonásai vannak rajta megismerítve. S ép ebben a művészi eszményítésben áll Bács tegnapi sikere. Alakításában a cigány épen nem volt komikus, mint mások alakításában látni szoktuk. Valóban megérdemelte a babér koszorút, a melyet a kettős művésznek ajándékoztak, mert a II. felvonásban nem csak játékával, hanem a hegedűnek virtuozához illő kezelésével is tapsokat aratott.

Méltó társa volt és sikerében osztozott Angyal Ilka, ki Rózi szerepét játszotta. Egyszerűség, természetesség, igazság, e művészeti szentháromság volt játékában; az örült leány alakítása pedig megrázó volt. Örley Flóra Éva szerepében érvényesítette művészi talentumait. Locsarekné az örökösön házsártoskodó, pletykákat hordozó kaczkias menyecske alakját ügyes játékával iparkodott rokonszenvenessé tenni, a mi sikerült is neki. Tompa Peti szerepében egészen bele találta magát. Hunyady dalival, Rónaszéki palóczos kiejtésével, Püspöki a gazdag nagybácsi, Solyom az urasági hajdu ügyes alakításával arattak tapsokat. (H.)

A szerencse fia. Ma este fogják bemutatni színházunkban a szerencse fia operettét, melynek zenéjét Millöcker szerlette, a koldusdiák és Boszorkányvár, közkedveltségnek örvendő operettek jóhírű szerzője. Az igazgató nem kimélt semmi költséget és az új darabot, mely a népszínházban is műsoron van s legfényesebb kiállítással és teljesen új jelmezzel hozatja színre. A darab zenéje nagyon kedves, a szöveg pedig rendkívül mulattató, telve kacagató ötletekkel szellemes aperçu-kkel. Magok a szereplők is a legnagyobb ambícióval készülnek ez estre, melyen valószínűleg egy sikerült operette előadás élvezetében lesz része a közönségnek.

— **A magyar kir. meteorologiai intézet időjelzése november 8-án:**

(Távirati tudósítás. Érk. 3 óra 45 p.)

b = ködös, c = száraz, g = enyhe.

Bu
távirják
gróf mi
n o k y
ben K á
zett és
B u d a
Döntés
történt
a politik
uralkodó
saját pá

A
örömmé
tása óta
lyamán
kolera-k
nap ko
bete g
állandó
dult elő
tekintet
éjféltől
k o l e r
k e t t ő
ban. I
kórház
mely te
bocsátó
leszami

482.

1892

A

14722

közhir
dár he
helybe
rendü
hó 1 s
és ed
ség er
biróla
becsül
góság
delutá
peres
megtar
legtöb
mellet
el fog
D

Legujabb.

A kormányválság.

Budapest, nov. 8. (Eredeti távirat.) Bécsből távirják a Bud. Corr.-nek: Szapáry Gyula gróf miniszterelnök, ki tegnap délután Kálnoky gróf közös külügyminiszterrel és később Kállay közös pénzügyminiszterrel értekezett és a külügyminiszternél ebédelt, este Budapestre visszautazott. — Döntés a fenforgó kérdés tekintetében még nem történt és magától érthető, hogy a kabinet feje a politikai helyzet, illetőleg az e helyzet fölött uralkodó egyházpolitikai ügyről **legelőbb is a saját pártja körében fog nyilatkozni.**

A kolera Budapesten.

— Eredeti tudósítás. —

A járvány áldozatai. Némi örömmel konstatáljuk, hogy a kolera pusztítása óta ez az első hétfő, melynek folyamán nemcsak az eddigi hétfői napok kolera-betegeinek számánál, hanem az előző nap koleraeseteinek számánál is kevesebb betegség fordult elő. A hétfői napokon állandóan kétszer háromszor több koleraeset fordult elő, mint a többi napokon. A mai nap tekintetében tehát örvendetes kivétel, mert tegnap éjféltől ma éjfélig mindössze tizenhárom koleraeset fordult elő a fővárosban; kettővel kevesebb, mint a megelőző 24 órában. E betegek valamennyiét az álló-úti kórházba szállították, a hol a betegek létszáma, mely tegnap éjfélkor 71 volt, a gyógyultan elbocsátott 10 betegnek s az elhalt 6 egyénnek leszámításával, 74 lett.

482.

1892. r. k. szám.

Arverési hirdetmény.

A debreczeni kir. j. bíróságnak 14722.1892. p. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Jakobovits Aladár helybeli lakos részére, Tiszai István helybeli lakostól 239 forint — kr. kétrendű tőke, ennek 1889. évi szeptember hó 15 napjától számítandó 6% kamatai, és eddig összesen 80 frt 83 kr. perköltség erejéig 1892. évi szeptember hó 28-án bíróilag lefoglalt és 485 frt — krra becsült szobabutorok, 6 ló és szekér ingóságok 1892. évi november hó 16-án délután 3 órakor kezdetét veendő és alperes miklós-utcai 2065. sz. a. lakásán megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is, el fognak adni.

Debreczen, 1892. évi november hó 6.

Várady,

birói kiküldött.

Táncztanítási jelentés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudására hozni, hogy előnyösen ismert táncziskolámban a legkönnyebben fölfogható táncztanítási módszerem mellett az összes szükségelt tánczokból oktatást adok.

Tanulók felvétele:

a mai naptól táncziskolámban K-Várad-u. (timártársulat gyűléstermében) este 7 órától — vagy levélileg bárány-u. 2412. szám.

Debreczen, 1892. november 8.

Schaf János,
táncztanító.

A legjobb

Schroll chiffonból készült

ferfi-ingek

1.50 kr., 2 frt, 2.30 kr., 2.80 kr.,
hajtasos és himzett elejjel:
2.50 és 3 frt.

Kész női kelengyék

a legjobb izlés szerint,

valódi vásznak,

**ZSEBKENDŐK,
asztal- és kávé-terítékek**

nagyválasztékban
kaphatók

KARDOS LÁSZLÓ

üzletében,

Cegléd-utca.

162. szám.

Az „ISTVÁN“ gőzmalom társulat
gyártmányainak

ÁRJEGYZÉKE.

Az 1887. április hó 18-kán Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított s 1887. június 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Itt helyben, kötelezettség nélkül.

Készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt.

	100 kiló
A. Asztali dara nagyszemű	16.20
B. Szinte „ aprószemű	15.80
O. Király liszt	15.60
1 Lángliszt kivonat	14.60
2. Elsőrendű zsemlye liszt	14.—
3. Zsemlye liszt	13.40
4. Elsőrendű kenyér liszt	12.80
5. Közép kenyér liszt	12.20
6. Kenyér liszt	10.40
7. Barna kenyérliszt zsákkal á 70 klg.	7.—
8. Takarmány liszt	5.80
11. Finom korpa zsákkal á 50 klg.	4.20
„ „ zsáknélkül	4.—
12. Durva „ zsákkal „	4.20
„ „ zsáknélkül	4.—
Csirke buza zsák nélkül	3.20

Debreczen, 1892. november 8.

A debreczeni (Balogh M.-féle)

agyag- és porcellán kályhagyár

— a hazai kályhák között eddig legjobb fűtőképes-
ségű és igen tetszetős külsejű —

eserépkályhái

kaphatók gyári áron, díjmentesen a házhoz szállítva és fellálítva,

Lichtenstein József

vaskereskedőnél.

DEBRECZENBEN, — Piac- és Cegléd-utca sarkán a Debr. első takarékpénztár épületében, aki árlappal is kívánatra ingyen szolgál.

Ugyanott dúsan felszerelt raktárában kaphatók gyári áron a legkitünőbb minőségű vaskályhák fa és szén fűtésre, mindennemű gazdasági, épület s. a. t. felszerelések, különösen nagy raktár gyári áron takarékhelyekben és tűzhelyekben, konyhafelszerelésekben és főzőedényekben.

SZŐNYEGEK,

Függöny, ágy- és asztalterítők

butor szövetek, viaszkos vásznak
nagy választékban

SZABÓ LAJOS fiai cégénél.

TÓTH TESTVÉREK

DEBRECZEN,

czegléd-utcza, városház épület.

Üzlet lebonyolítás végett, iparhatóságilag engedélyezett teljes

végkiárulás

melynek értelmében az üzletünkben leltározott mindennemű

női divat czikkeinket,

legjobb minőségű divatos

női felöltőinket

divatos fekete és színes női selyem, gyapju és mosó szöveteket, Creton levantin battiszt Zefir és Voile de Laineket, barchet, velez flanell vászon chiffon, Gradl és Kanavászok, szőnyeg, bútor szövet, és matrác csinvatok, téli gyapjukendők, berlini kendők, selyem gyapju és mosó fejkendők, szalagok, rövidárúk, diszek és bélés-neműeket, — Muffok, sapkák, Prém gallérok és szörme prémjeinket; továbbá legjobb minőségű férfi gyapjukelméinket, férfi chiffon ingek, lábravalók, gallérok, kézelők, divatos nyakkendőket, női selyem és czérna keztyűinket, selyem gazier bálí kelmék, bársony Pelüche és selyem diszitó kelméinket, kész Blousek, női háziruhák, gyermek ruhák, női és gyermek alsó szoknyák és alsó nadrágokat **legjobb minőségű válfűzőinket**, kész kötényeket, mosó és selyem csipke, csipkeszövet és volánjainkat rendkívüli leszállított árak mellett ajánljuk a n. é. közönség szíves figyelmébe

teljes tisztelettel,

Tóth Testvérek.

Üzlet átalakítás és tuhalmozott raktár miatt hatóságilag engedélyezett részbeni

! VÉGELADÁS !

a n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy **mai naptól** fogva, raktáromon levő összes

női ruhaszövetek,

összes selymek, bársonyok, paszomány diszek, fekete ternó, tekete divatkelmék, flanel — Kasán — női posztók, Triko derekak és diszitett nőikalapokat

gyári áron alól is árusítom el.

PLANK ÁGOST,

női divat-, szövő- és rövidáru üzlete,
főter, Bika szállodával szemben,
DEBRECZEN.

Debreczen, 1892. Nyomtatott KUTASI IRIKÉ Kégyvnyomdájában.

A Pallas Nagy Lexikona

AZ ÖSSZES ISMERETEK ENCIKLOPÉDIÁJA

megjelenik mintegy 13000 kéthasábos oldalszöveggel, több mint 2000 szövegillusztrációval, 240 farszvetű kép-melléklettel, 64 színnyomat (chromo-) képpel és 170 térképpel, összesen 16 kötetben, kötetenként 45—50 ív terjedelemben, vagy 240 három-négy íves hetenként megjelenő füzetben. Ára kötetenként díszes félbörkötésben 6 frt = 12 korona; füzetenként 30 kr. = 60 fillér.

A **NAGY LEXIKON** versenyez a legjobb francia, angol, német, olasz, amerikai lexikonokkal a világ eseményeinek szellemi és anyagi adatainak feldolgozásában; a magyar föld, magyar nép, magyar állam, magyar történelem, magyar közgazdaság, magyar ipar és kereskedelem, magyar tudomány, művészet, irodalom és egyház ismertetésében pedig páratlanul áll irodalmunkban, úgy, hogy nemcsak a gyakorlati emberek, de a szakkörökre nézve is nélkülözhetlen forrásmunka.

A **NAGY LEXIKONRA** megrendeléseket elfogad, valamint részletes előrajtot és mutatványfüzetet készséggel küld:

László Albert

könyvkereskedése DEBRECZENBEN, a hol a kötetes kiadás havonkénti 1 frt 50 kros **részletfizetésre** is megszerezhető.

Jutányos szabott árakon
kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI
üzénél:

DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK

francia flanelk, Kasán, Moldon

legújabb ruhadiszek,

FEKETE DIVATKELMÉK,
SZINES és FEKETE SELYMEK,

MOSÓ VELEZÉK,

TÉLI HIMALAYA KENDOK,

Gyermek ruhácskák és felöltők

Normalgyapju és pamut alsó ingek

Ujjasok és nadrágok,

Téli harisnyák, keztyük.

Az idén szép raktárt tartunk

Brassói és Gácsi posztókban,
Takarók és lópokrócokban.

Magyar általános kőszénbánya részvénytársulat

Ajánlja a t. malom-, szeszgyár- és cséplőgéptulajdonos uraknak, valamint szobafűtésre legjobb minőségű

centeri és királdi

vegyes, akna- és darabos

szenét,

egész kocsirakományokban C zenter és Putnok állomásokról szállítva.

Megrendelések intézendők a

Magyar általános kőszénbánya

részvénytársulathoz

BUDAPEST

V. bálvány-utcza, 8.

után
védi
adás
mará
is m
recze
a ter
mány
mely
mará

erős
alkot
vára
De t
után
fejlő
akad

tettek
dosit
1879
azóta
emle
eszte
törvé
hetet

közö
fól a

A D

tem.
László
kezől
ön is
den
kelle
nincs
ved

kedv
talál
tek.
nyilt
unon
tek a
török
embe
tal j
szere
den
urak
mind
gyun
kint
szin
tt el
eszt